

Suvremeno društvo na temeljima klasičnog obrazovanja

Znanstveni skup o 415. obljetnici osnutka
Klasične gimnazije u Zagrebu

Zagreb, 25. veljače 2022.

Klasična gimnazija u Zagrebu slavi ove godine 415. godinu svog osnutka, a obilježavanje godišnjice popraćeno je nizom događanja i raznolikih aktivnosti. Znakovito je da, koliko god ona svjedoče o prošlosti i oslikavaju dugovječnost i značaj klasičnog obrazovanja, još više pokazuju kako je klasična naobrazba uvijek bila i jest usmjerena na budućnost. Broj godina slavljenice obilježen je sa *415 stabala za 415 godina Klasične gimnazije*, sadnjom stabala u Demerju koja će tek listati i još dugo rasti. *Klasična čašica razgovora*, susret bivših i sadašnjih učenika, pružio je sadašnjim klasičarima uvid u budućnost koja je nakon školovanja u Klasičnoj ne samo moguća, nego i ostvariva. Pozitivan pak natjecateljski duh, poznat od antičkih vremena, potvrđuju kviz *Tko želi biti jubilarni klasičar?* i *Antičke olimpijske igre na školskom igralištu*. Pridaje se važnost i samom prostoru Škole uređenjem aule te prezentacijom arhitekture i baštinske vrijednosti zgrade. Izložbe fotografija, knjiga i dokumenata upotpunjuju sliku o prošlosti i značaju Škole, a proslavu zaokružuju dvije dramske predstave, suvremena i antička. Sva su događanja pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića.

Uspješna poveznica prošlog i budućeg, stalno preplitanje jednog i drugog, bila je i tema znanstvenog skupa pod nazivom „Suvremeno društvo na temeljima klasičnog obrazovanja”. Skup je održan u Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu u petak, 25. veljače 2022. godine, a pokroviteljstvo je preuzeo ministar znanosti i obrazovanja dr. sc. Radovan Fuchs. Na otvaranju skupa bili su prisutni i izaslanici Grada, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Agencije za odgoj i obrazovanje i izaslanica predsjednika Republike Hrvatske. Skup je započeo svečano i radosno, učeničkom izvedbom himne *Gaudeamus*, obraćanjem ravnateljice Zdravke Martinić-Jerčić i govorima uzvanika, te nastavljen izlaganjima.

Svi su izlagači bili bivši klasičari, đaci iste škole, koji su se ostvarili i postigli uspjeh u najrazličitijim područjima, od humanističko-društvenih do prirodnih i tehničkih znanosti, i najbolje su pokazali kako se na temeljima klasičnog obrazovanja uistinu grade raznolika, nova i značajna, zanimljiva životna iskustva.

Moderator prvog dijela bio je prof. dr. sc. Neven Jovanović. Akademik Davor Miličić, profesor na Medicinskom fakultetu i predstojnik Klinike za bolesti srca i

krvnih žila KBC-a Zagreb, iznio je vlastito iskustvo školovanja u izlaganju naslova *Što je meni Klasična gimnazija?*. Podsjetio je na profesore, program, školska i izvanškolska događanja u vremenu kad se škola, Šušvarovom reformom, nalazila u sklopu Obrazovnog centra za jezike, a u maturalnim je svjedodžbama pisalo „suradnik u kulturno-znanstvenim ustanovama”. Lijepa je uspomena i osjećaj da su u Klasičnoj gimnaziji svi uvijek bili jednaki, a elitna je bila jedino pouka. Profesor emeritus dr. sc. Velimir Srića održao je izlaganje *Od krize do strateške harmonije* koje se temelji na njegovoj nedavno objavljenoj knjizi *Empower Us: From Crisis to Strategic Harmony*, aktualnog sadržaja s temama o vremenu digitalne transformacije i globalne pandemije, ali i nekim mogućim rješenjima za uspješan i učinkovit život u uvjetima novog normalnog. Prof. dr. sc. Mirjana Kujundžić Tiljak, s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ispričala je kako ju je školovanje u Klasičnoj gimnaziji, osim što ju je opremilo alatima i konkretnim znanjima važnim za njenu struku, koja je bez latinskih naziva nezamisliva, učinilo trajno željnom znanja. Interes joj je kako poučiti i približiti ljudima brigu za vlastito zdravlje, osobito u vrijeme pandemije covid-19, a zorno o tome svjedoči i naslov izlaganja *Salus populi*. Na fotografijama prikazanim tijekom njenog izlaganja prepoznali su se klasičari koji ove godine obilježavaju jednu manju obljetnicu, 40. godišnjicu mature. Dobrobit školovanja u Klasičnoj gimnaziji mladi je znanstvenik dr. sc. Matija Žeško, trenutačno zaposlen u konzultantskoj tvrtki McKinsey & Company sa sjedištem u Švicarskoj, istaknuo već u samom naslovu svog izlaganja, *Od Nestora do kvantnog računanja: korisne spoznaje iz klasičnog obrazovanja jednoga fizičara*. Podijelio je tri spoznaje, s primjerima iz vlastitog života, koje su mu pomogle i pomažu u trenutnom radu, a za koje je zaslužno klasično obrazovanje. Slušati savjetnike i razmotriti postojeće mogućnosti, pomoglo mu je odabrati studij fizike. Istaknuti se vještinama koje kolege nemaju, omogućilo mu je poznavanje grčkog jezika. Iskustvo da snažna priča potiče ljude na djelovanje potvrdilo mu je treću spoznaju, o važnosti da se prepozna vrijednost mitova.

Moderator drugog dijela bila je izv. prof. dr. sc. Tamara Tvrtković. Prvo je izlaganje imao dr. sc. Deniver Vukelić pod nazivom *Koliko klasično obrazovanje vrijedi u životu jednog povjesničara?* Objasnio je kako mu je Klasična gimnazija i podrška profesora potaknula interese i pomogla u izboru zanimanja, a klasično obrazovanje i dalje je potpora u mnogobrojnim aktivnostima kojima se bavi, od oživotvorenja antičkog svijeta do uređivanja povijesnih izdanja u Školskoj knjizi. Prof. dr. sc. Neven Jovanović s Filozofskog fakulteta u Zagrebu održao je izlaganje naslova *Umijeće koncentracije – zašto su grčke i rimske rečenice tako dugačke i komplicirane?* o razlici u opsegu pozornosti između nas i antičkih slušatelja i čitatelja. Na primjerima triju tekstova različitih autora, Platona, poglavice Mohawk Indijanaca i Krleže, pokazao je kako su oni primjereni publici vlastitog vremena i kulture, ali izazov onoj današnjoj. Nada se, ipak, da će i ubuduće duge grčke ili latinske rečenice učenicima

biti prilika za susret s drugačijom civilizacijom i za razumijevanje svijeta. Mr. sc. Adriana Belay, kustosica u Muzeju za umjetnost i obrt, pojasnila je svoj naslov *Važnost klasičnoga obrazovanja na području međunarodnih projekata u kulturi*. Istaknula je da joj je klasično obrazovanje u njenom radu usmjerenom na vizualne umjetnosti omogućilo uvid u više perspektiva, te da učenje grčkog i latinskog nije samo poznavanje dvaju jezika, nego i kultura. Priznala je i da je radeći u različitim zemljama shvatila da postoji trajna benevolentna povezanost klasičara. Profesor Igor Medić, nekad đak, a sad profesor u Klasičnoj gimnaziji upoznao je prisutne s novim i aktualnim promjenama u srednjoškolskoj nastavi izlaganjem *Uloga klasičnoga nasljeđa u suvremenoj nastavi Hrvatskoga jezika*. Upoznao nas je ne samo s promjenama u izboru tekstova, njihovom redosljedu, sadržaju općenito, nego i s promjenama u vlastitom pristupu nastavi i nastojanjima da i materinski jezik i književnost približi učenicima. Dr. sc. Boris Jokić, ravnatelj Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, u svom je predavanju *Od klasičara do propalog reformatora: uloga Klasične gimnazije u životnim i poslovnim (ne)uspjesima* govorio o pozitivnim stranama klasičnog obrazovanja, ali i iskreno o ponekom vlastitom (ne)uspjehu. Usporedio je svoje školovanje u Klasičnoj gimnaziji s iskustvom školovanja u Sjedinjenim Američkim Državama, a osvrnuo se i na pokušaj promjene hrvatskog školstva Cjelovitom kurikularnom reformom.

Profesor Igor Medić bio je moderator trećeg i posljednjeg dijela. Dr. sc. Dora Zgrabljic Rotar s Pravnog fakulteta naslovila je svoje predavanje po jedinoj definiciji prava iz antičkoga rimskog prava koja je ostala sačuvana, *Ius est ars boni et aequi* – pravo je umijeće dobrog i pravednog. Temelj suvremenog nacionalnog, europskog i međunarodnog prava nalazi se u antičkom pravu, a zajednička pravopovijesna i pravokulturna prošlost povezuje i države članice Europske unije. Profesor Ivan Bedeničić, ravnatelj Katoličke gimnazije s pravom javnosti u Požegi u svom je izlaganju *Klasičari u katoličkim školama RH – izumiruća vrsta?* iznio podatke o zastupljenosti poučavanja klasičnih jezika u katoličkim srednjim i osnovnim školama. Brojkama poprativši rezultate istraživanja, izrazio je zabrinutost, jer iako se broj osnovnih škola povećava, broj se učenika upisanih u gimnazijski program smanjuje. Izv. prof. dr. sc. Tamara Tvrtković je parafrazirajući naslov Roberta Fulghuma izlaganjem *Sve što treba da znam, naučila sam još iz Homera* ispričala kako su priče i likovi iz Homerovih epova doprinijeli stvaranju njenih stavova, kao i promišljanju nekih odluka. Na primjerima iz *Ilijade* i *Odiseje* pokazala je kako, bez obzira na vrijeme kad je tekst nastao, univerzalne vrijednosti u epovima mogu pomoći u nalaženju odgovora na suvremena pitanja, naročito ona postavljana baš u gimnazijskoj dobi.

Filip Budić je u izlaganju *Klasična naobrazba i istraživanje stare povijesti u metežu 21. stoljeća* priznao da je gimnazijsko razdoblje itekako utjecalo na njegov izbor studija. Doprinijeli su tome ne samo nastava, već i putovanja na kojima je bio.

Klasično mu je obrazovanje stalan saveznik i za proučavanje stare povijesti, i za razvoj projekata s ciljem predstavljanja antičke baštine na Katedri za staru povijest Filozofskoga fakulteta. Virtualno se iz Bostona skupu pridružila dr. sc. Mia Petljak. Prezentacija *Od klasične gimnazije do otisaka mutacijskih procesa u genomima raka* povela je sve na putovanje od gimnazije i Zagreba, preko studija genetike u Engleskoj do znanstvenog bavljenja genomima raka u Americi, na Broad Institute of MIT and Harvard, Boston. Tumačeći nove spoznaje u istraživanju uzroka karcinoma, učinila je jednu tešku temu laicima razumljivom i zanimljivom. Potvrdila je svoj istraživački duh prikupivši podatke za svoju generaciju i pokazavši koliko su različite profesije u kojima se klasičari ostvaruju. Predavanje dipl. ing. arh. Andree Hrzić Šesnić, *Klasičari i arhitektura: u potrazi za idealnom proporcijom, idealnom kućom, idealnim gradom* nije se održalo zbog spriječenosti izlagačice.

Raznolike su i brojne bile teme o kojima se na skupu govorilo, ali zaključak je bio samo jedan: uvjerenost u još bar 415 godina Klasične gimnazije ispunjenih dugim i kompliciranim rečenicama, epovima kao savjetnicima, putovanjima kao putokazima za budućnost i solidnim temeljima za sva životna bavljenja. I neizmjernom radošću i ponosom. Snimka cijelog skupa i svih održanih izlaganja postavljena je na youtube kanalu Klasične gimnazije: <https://www.youtube.com/watch?v=20qasxk-59U>.

Skup je završio pozdravnim riječima Tamare Tvrtković, čijim se trudom, zajedno s ostalim članovima Organizacijskog odbora, ravnateljicom Zdravkom Martinić-Jerčić, i profesorima Klasične gimnazije Kornelijom Pavlič, Mislavom Gjurašinom i Alenom Orličem, te uz podršku Dubravke Matković, sve dogodilo.

Voljena Marić